

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгеим и Лышъхъэ изэIукIэгъухэр

Адыгеим и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан республикэм и ведомствэхэм япашэхэм тыгъуасэ адыриIэгъэ зэIукIэгъухэм пшъэрылгъу шафигъэуцугъэр бизнесым лъэныкъо пстэумкIи IэпыIэгъу егъэгъотыгъэныр, административнэ пэрыохъухэр зэкIэ техыжыгъэнхэр, бюрократическэ лъахъэхэм ащаухъэхэзэ Iофыгъохэр зэшIохыгъэнхэр ары.

Адыгеим и Лышъхъэ Адыгэ Республикэм псэушъхъэхэмрэ псы биологие къэкIуапIэхэмрэ якъэухъумэнкIэ ыкIи ягъэфедэнкIэ и ГъэIорышIапIэ ипашэу Тыу Азэматрэ Адыгэ Республикэм чIыопс къэкIуапIэхэмкIэ ыкIи тыкъэ-зыуцухэрэ дунаим икъэухъумэнкIэ и ГъэIорышIапIэ ипашэу Сергей Колесниковымрэ залокIэм, ведомствэхэм хъызмэт зезыхэрэ субъектхэм лицензиэхэр ятыгъэнымкIэ Iофэу ашIэрэм тегушыIагъэх.

— Къольхъэ тын-Iыхыным пэшIуекIорэ IофшIэныр бизнес структурэхэм зэдэлэжъэныгъэ адыриIэнымкIэ республикэ политикэм изы Iахышхоу шыт, — хигъэуэфыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслъан.

*Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу*

Адыгеим и Лышъхъэ ишIухъафтынхэр аратыжыгъэх

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ыцIэкIэ IэшIу-IушIухэмрэ унэгъо Iоцым анахъу шагъэфедэрэ пкъыгъохэмрэ Мыекъопэ бзылфыгъэ колонием дэххэм Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархия илIыкIохэм аратыжыгъэх. Пасхэ мэфэкIышхор къызыщыбла-гъэрэм ехъулIэу ахэр зигугъу къэт-шыгъэ колонием шыIагъэх.

ЗиIоф аIуагъэхэм яправославнэ об-щинэхэр республикэм иучреждениехэу пшыныжъ зышарагъэхьэрэ пстэуми яIэх. Урыс Православнэ Чылысым Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархия зэдэлэжъэныгъэ зэрэдыриIэштым ехы-лIэгъэ зезэгъыныгъэу дишIыгъэм диш-тэу, Епископэу Тихон унашъо зери-шIыгъэм тетэу пшыныжъ зышарагъэ-хьэрэ учреждение пэпчъ зы дин Iо-фшIэ рапхыгъ. Пэхэ мэфэкIхэм ялгъэ-хъан дин IофышIэхэм Адыгэ Респу-бликэм ит учреждениехэу пшыныжъ зышарагъэхьэхэрэ зэкIэ къакIухъа-щтых.

*Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу*



Предприятием иIофшIэн зэрэзэхищэрэм осэшIу фишыгъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан Мыекъуапэ дэт предприятиеу «Комплекс-Агро» зыфи-Iорэм тыгъуасэ шыIагъ. Ащ игъусагъэх АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владислав Федоровыр, АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр, республикэм мылгъу зэфыщыткIэ-хэмкIэ и Комитет итхьаматэу Ирина Бочарниковар, нэмыкIхэри.

Сабийхэм апае сокхэр ыкIи картоф-щытIагъэр (пюрер) мы предприятием къыдегъэкIых, Урысыем шагъэнэфэгъэ шапхъэхэм продукцииер адештэ. Непэ-рр мафэхэм яхъулIэу мыщ нэгъыри 187-мэ Iоф шашIэ, ягурыт лэжъапкIэ сомэ мин 18-м къехъу.

Фирмэр зэрэзэтегъэпсыхъагъэр зери-гъашIэмэ шIоигъоу АР-м и Лышъхъэ цеххэр ыкIи производственнэ базэхэр къыплъыхъагъэх, продукцияеу къыдигъэ-кIырэм изытет зэригъэшIагъ, ылгъэгъу-гъэм осэшIу фишыгъ.

Предприятием хэхъоныгъэу ышIы-хэрэм адакIоу, бюджет зэфэшъхъафхэм аригъэхьэрэ хъакъулахъхэр илъэс къэс нахъыбэ мэхъу. ГушыIэм пае, 2010-рэ илъэсым а пчъагъэр сомэ миллион 14,9-рэ хъуштыгъэмэ, 2011-рэ илъэсым сомэ миллион 22,8-м кIэхъагъ. Республикэм къышIадагъэкIырэ консервхэм япроцент 35-р мы предприятием къэшIы. 2011-рэ илъэс закъом мыIэрысэ тонн мини 3,7-рэ фэдиз переработкэ ышIыгъ, сомэ мил-лион 299-рэ зытефэрэ продукциие ышIагъ. Мы илъэсым а пчъагъэр сомэ милли-он 317-м нигъэсын гухэлъ иI. ПкIы-шъхъэ-мышъхъэ ыкIи хэтэрыкI тонн мин 11,5-рэ 2012-рэ илъэсым фирмэм ищыкIэгъэнэу агъэнафэ. МыIэрысэм

имызакъоу, къыпшIэм, къужьым, къэ-быжыем, морковым, къэбым продук-цияеу зэфэшъхъафхэр ахашIыкIых.

ГумэкIыгъоу апащъхъэ щытхэм шъхъэихыгъэу къатегушыIагъ «Комп-лекс-Агро» игенеральнэ директорэу Александр Денисовыр. ЗэкIэмэ анахъ шъхъаIэу къыгъэнэфагъэр предприя-тием зиушъомбгъуным пае чIыпIэу ыIыгъыр зэрымкIурэр, ащ фэшI чIыгу Iахъ джыри зэрищыкIагъэр ары. АщкIэ республикэм ипашэхэр IэпыIэгъу къа-фэхъунхэу закъыфигъэзагъ.

— КIэлэцIыкIу шхыныгъохэр къыдзыгъэкIырэ предприятиеу респуб-ликэм итыр мы закъор ары, — къы-Iуагъ ТхьакIушынэ Аслъан. — Аужырэ шапхъэхэм адиштэу ар зэрэзэтегъэпсы-хъагъэм, цIыфхэм иIофшIэпIэ чIыпIэхэр

зэрэцагъотыгъэм мэхъанэшхо яI. Ау сэ анахъуу къыхэхэгъэщымэ сшIоигъор фирмэм ипашэхэм хэхъоныгъэхэр ашIыхэхэу ыпэкIэ лъыкIотэнхэм зэрэфэ-хъазырхэр ары. ИофшIэным мыщ фэдэ фыщыткIэ фызиIэхэм амалэу шыIэм-кIэ IэпыIэгъу уафэхъун зэрэфаер къы-дэтлгытгъэ, ар зэшIохыгъэ хъуным ты-наIэ тедгъэтышт.

Предприятием зиушъомбгъунымкIэ къэуцурэ гумэкIыгъор дэгъэзыжыгъэ хъуным пае Iофтхъабзэм хэлэжъэгъэ структурэ зэфэшъхъафхэм япашэхэм АР-м и Лышъхъэ пшъэрылгъэ гъэнэфа-гъэхэр афигъэуцугъ. Ар зэрагъэцакIэрэм ежъ ышъхъэкIэ зэрэлъыплъэщтыр къариIуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.



ГЪЭТХЭ ГУБГЪОР



Чыгъэшлукхэр хатакхэ, мапхъэх

4-м нахыб а препаратхэр зыхатэкхуагъэхэр.

Гъэтхасэхэм япхыни мафэ къэс республикэм нахь зыщешуомбгъу. ПстэумкIи гъэтхэсэ зэфэшхьафхэр зыщапхьынхэу рахъухагъэр гектари 109,5-м фэдиз хъазыр, ар гъэрэкIо апхыгъагъэм нахь гектар мини 10-м фэдизкIэ нахыб. Тыгъуасэ ехъулэу гъэтхэсэ зэфэшхьафхэр апхыгъэр гектар мини 4-м тIэкIу къехъу.

Районхэм ащыщхэм лэжыгъэм пэлухъащт натрыфыр ыкIи тыгъэгъазэр ащапхъу рагъэжыагъ. Джэджэ районым тыгъуасэ ехъулэу тыгъэгъэзэ чылапхъэр гектар 1144-м щарагъэкIугъ.

Чыгулэжхэм гъэтхэ губгъом шашIэнэу къапыщылтыр макIап. Анахъу мэхъанэ зэратырэ гъэтхэсэ зэфэшхьафхэр — натрыфыр ыкIи тыгъэгъазэр игъом пхыгъэнхэр ары.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтбий.

Мафэ ошIоу къызэлъыкIуагъэхэм республикэм игубгъохэм IофшIэн зэфэшхьафхэр нахь ащатгъэлъашыгъэх. Чыгулэжхэр анахъу зыпылхэр бжыхъасэхэм минеральнэ чыгъэшлукхэмкIэ яшIушIэгъэныр, гъэтхасэхэр пхыгъэнхэр ары.

Адыгеим мэку-мэщымкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, бжыхъасэ зэфэшхьафхэр гектар мин 92,6-м фэдиз хъазыр кыагъэкIыгъэм шыщэу мэлылфэгъум и 16-м ехъулэу апэрэу зышIулагъэхэр гектар мин 61-м къехъугъ. ЯтIонэрэу бжыхъасэхэм яшIушIэхэу рагъэжыагъ, а IофшIэныр гектар мини 10-м ехъумэ

ащызэшIуахыгъ.

Республикэм ирайонхэм ябжыхъасэхэм ащыщ гектар пчъагъэу зышIулагъэхэр: Джэджэр — мин 22-м ехъу, Кошхъаблэр — мин 15,3-рэ, Шэуджэныр — мин 12-м фэдиз, Красногвардейскэр — мин 11, Теуцожыр — мини 4,8-рэ, Мыекхуапэр — мин 1,6-м фэдиз, Тэхутэмькхуаер — мин 1,2-м ехъу.

Бжыхъасэхэм уцыжхэр ахэгъэкIодыкIыгъэнхэм фэшI химическэ препаратхэр ахатакхэу рагъэжыагъ. ПстэумкIи а IофшIэныр зыщызэшIуахын фэе коц гектар мин 65-м ехъум шыщэу гектар мини

АР-м ИФИЛАРМОНИЕ ИЮБИЛЕЙ ИПЭГЪОКI

Лъэпкъ музыкэр икIас

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармония илъэс 40 зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ юбилей концерт мэлылфэгъу мазэм и 20-м Мыекхуапэ щыкощт. Пчыхъзэхыхэм чанэу хэлэжэщтмэ ащыщ Адыгеим изаслуженнэ артистэу Григорий Михайловыр.

Урыс лъэпкъ музыкальнэ Iэмэ-псымэхэмкIэ ансамблэу «Отрадэм» ихудожественнэ пащэу, симфоническэ оркестрэм идирижерэу Григорий Михайловыр Адыгэ Республикэм щыцэлышIэ. Ар музыкант, зэхэщэкIо дэгъу, музыкальнэ произведенихэр еусых, оркестрэмрэ ансамблэмрэ апае оредышхьохэр зэрегъафэх. Музыкант-интернационалистэу ар бэмэ алгытэ. Лъэпкъ зэфэшхьафмэ ямузыкэ дэгъоу шыгъуаз, сэнау-щыгъэу хэлъым тимузыкальнэ искусствэ къегъэбаи.

— Григорий Михайловыр уахътэм диштэрэ музыкант, — кьеIуатэ АР-м и Къэралыгъо филармоние идириктор шхъа-



Iэу, Адыгеим искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу Хъот Заур. — Артисткэ цIэрыIоу Нэхэе Тэмарэ симфоническэ оркестрэм игъусэу концертэу Мыекхуапэ къыщитыгъэр тимузыкальнэ культурэ кIэу къыхъагъ. Оркестрэм идирижерыгъ Григорий Михайловыр.

— Лъэпкъ музыкэр сикIас, — еIо Григорий Михайловым. — Филармонием юбилей кон-

цертхэу тызыхэлажэрэмэ классикэм, зэкхошныгъэм игъэпытэн афэгъэхьыгъэ музыкэу ащылурэр сшIогъэшIэгъон.

Сэнэхъатэу къыхихыгъэм фэшъыпкъэу Г. Михайловыр мэлэжэ, композитор IофшIэнри лыгъэкIуатэ шIоигъу.

САХЫДЭКЪО
Нурбий.

Сурэтым итыр: **симфоническэ оркестрэм идирижерэу Григорий Михайловыр.**

КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОН

Ижтырэ гъашIэм илгъэужхэр

Адыгэ къэралыгъо университетым игеолого-минералогическэ музей уахътэмрэ шылакIэмрэ зэрэздэлорышIэхэрэр ыгъэунэфэу Iофышхо ешIэ. Музеим инаучнэ Iэшхъэтетыр шIэныгъэлэжышхоу Игорь Волкодав ары. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, экспонат гъэшIэгъоныбэ фондэу аугъоигъэм хэлъ, ау икъоу къызыщыралотыкIын, къызшагъэлъэгъон унэ ялэп джырэкIэ. Ауми университетым икорпусыкIэ зытыкIэ, щэгугъых геолого-минералогическэ музеими чыплэ-къэгъэлъэгъуапIэ ащ щигъотыным.

Мы мафэхэм университетым къыщызэшIуахыщт «Следы древней жизни и современные безпозвоночные» зыфилорэ къэгъэлъэгъоныр. Илгъэсыбэмэ къакоцI аугъоигъэ музей экспонатхэр мыщ хэлажэх.

Ижтырэ гъашIэм, илгъэ мин пчъагъэкIэ узэкIэлэбжэмэ Адыгеим къыщагъотыгъэ пыл лъэпкъэу мастодонтым икъупшхъэхэр, ыцэхэр, мыжъо къолэн лъэпIэ зэфэшхьафхэр, гъо-

СОЦИАЛЬНЭ IOFYГЪOХЭР



Ветеранхэм апае

ТекIоныгъэм и Мафэу къэблагъэрэм ехъулэу Адыгэ Республикэм Iофтхьэбзэ зэфэшхьафхэр щызэхашхэу аублагъ, тапэки ахэр лъагъэкIотэщтых.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэжыныгъэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкху къызэритыгъэмкIэ, Хэгъэгу зэошхом иветеранхэу зизакъоу псэухэрэм, социальнэ IофышIэхэр зылыплэжхэрэм ТекIоныгъэм и Мафэ ехъулэу Iэпылэгъу афэхъуштых яунэхэм, яхатэхэм ящыкIэгъэ IофшIэнхэм ягъэцэкIэнкIэ.

Министерствэм зехищэщт Iофтхьабзэхэм ащыщ нэжъ-

лужхэр зыщаIыгъэхэ учрежденихэм мэфэкIыр ифэшъуашэм тетэу ащыхэгъэунэфыкIыгъэныр. ПэшIорыгъэшгъэу зэрэрахъухьэрэмкIэ, мы учрежденихэм ачIэсхэм апае концертхэр къатыштых ансамблэу «Казачатэм», нэмыкI художественнэ коллективхэми. Мыхэм зэкIэмэ мэфэкI щэджгъуашхэ ашарагъэшIыщт.

Яунэхэм арысхэу социальнэ IофышIэхэр зылыплэжхэрэми мэфэкI мафэм агъэгушIотых — шIухафтынхэр афашIыштых.

ЖАКIЭМЫКЪО
Аминэт.

Сабыибэ зиIэ унагъохэм къахэхъуагъ

Илъэс зэкIэлъыкIохэм сабыибэ зэрыс унагъохэм япчъагъэ нахыбэ зэрэхъурэр тинэрылгъэу. ГушIэм пае, 2009-рэ илъэсым ахэр унэгъо 3263-рэ хуштыгъэмэ, 2011-рэ илъэсым а пчъагъэр 4101-м нэсыгъ. 2007-рэ илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжыагъэу 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс ятIонэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабий 14978-рэ республикэм къыщыхъугъ. Демографием изытэт нахышIу зэрэхъурэр унагъом Iэпылэгъу фэхъугъэнымкIэ хабзэм зэрихьэрэ политикэм къыпкырэкIы.

Илъэсищым къыкIоцI Адыгеим ис унэгъо 12877-мэ ны (унэгъо) мылькымкIэ сертификатхэр къаратыгъэх. Ахэм япроцент 99,1-м япсэукIэ амалхэр нахышIу шIыгъэнхэм ахъщэр пэлуагъэхьагъ (нэгъырэ 3524-рэ).

Сабыибэ зиIэ унэгъо 38-мэ икIыгъэ илъэсым атефэрэ чыгу Iахъхэр аIукагъ (зэкIэмкIи квадратнэ метрэ 24849-рэ).

Ащ имызакъоу, республикэ законным къызэрэдильтыгъэу, ящнэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабий зиIэхэм (апIунэу къаIызыхыгъэхэм) 2012-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу зытыгъо Iэпылэгъо сомэ мин 50 арагыщт.

«Зытыгъо ахъщэ Iэпылэгъур зэратынэу зытефэхэрэр къыхэхыгъэнхэмкIэ унашъо зышIырэр



IофшIэнымкIэ ыкIи цIыфхэр социальнэу къэхъумэгъэнхэмкIэ органэу зыщыпсэухэрэ чыIпIэм шыIэр ары», — щыхагъэунэфыкIы республикэ парламентым иинформационнэ-аналитическэ отдел.

Сабыибэ зиIэ унагъохэм афэгъэхьыгъэ республикэ законным нэмыкI Iэпылэгъоу къыдилытэхэрэм ащыщых: коммунальнэ фIо-фашIэхэм япроцент 30-м тефэрэ ахъщэр къафэтIупшыгъэныр, илъэси 6 мыхъугъэ кIэлэцIыкIухэм рецепткIэ къафыратыкIырэ уцхэр ыпкIэ хэмылгъэу алэкIэгъэхьыгъэныр, гурыт ыкIи профессиональнэ еджапIэхэм ачIэсхэр къэлэ кIоцIым, ащ хэхьэрэ псэупIэхэм, районхэм анэсырэ общественнэ транспортым ыпкIэ амытэу рызеклонхэ амал ялэныр.

тыгъо кресталлхэр мыщ шыплэгъунхэ плъэкIышт.

Къэгъэлъэгъоным пкъыгъо мини 3 фэдиз хэлъ, ахэр Адыгеим ичIы байныгъэхэр къызылотыкIыхэу, Урысыем ишIолыыр зэфэшхьафхэм ыкIи дунаим тет хэгъэгухэм ягеологие, минералогие ыкIи палеонтологие къызэхэзыфхэу, уафэгъэунэгъуасэу гъэпсыгъэх.

МАМЫРЫКЪО
Нурмет.



ТИЗЭДЭГУШЫНЭГЪУХЭР

ПЭЩАКИЭМ ИАПЭРЭ ЛЪЭБЭКЪУХЭР

Бэшагъэп Адыгеим ирайониפל япашэхэм яхэдзынхэр зыщылагъэхэр. Ятлонэрэ палъэм тегъэпсыкыгъэу а лэнатлэр къэзыгъэ-нэжын зылъэкыгъэхэм гухэлъэу ялагъэхэр щылэныгъэм щыгъэцэклэжыгъэнхэмкIэ ялофшIэн нахь лъыгъэклотэгъошIоу щытми, апэрэу район пэщэ лэнатлэм IухьагъэхэмкIэ нахь кынэу кытшIошIы. Арэу щытми, ахэми ялофшIэн етIупщыгъэу рагъэжыагъ, хэдзынхэм ялэхъан Iуагъэу атыгъэхэр кызырагъэшъыпкэжыщтхэм акIуачIэ рахыылIэ. ТэхьутэмькIэе районым ипашэу хадзыгъэ Шъхьэлэхъо Азмэт гухэлъэу илагъэхэр гъэцэклэжыгъэнхэмкIэ апэрэ лъэбэкъоу ыдзыхэрэр зэдгъашIэхэ тшIоигъоу джырэблагъэ районым тыщылагъ, ащ гуцылэгъу тыфэхьугъ. ТэшIэ зы мазэкIэ районым ищылакIэ зэпхьокIынэу, хэхьоныгъэшхохэр ебгъэшынхэу зэрэщымытыр. ТшIэнэу тызыфэагъэр, ыпшъэкIэ кызырэщытIуагъэу, апэрэ лъэбэкъухэр ары нылэп.



хэ гъэнэфагъэ хэлъэу ахэм язытет ренэу тыналэ тедгъэтынэу, игъом дгъэцэкIэжыкхэзэ тшIынэу гухэлъ сIл. Мары непэ (Азмэт тызыIуагъэр мэлылфэгъум и 9-р ары) къэхалгъэхэр къэткIухьащтхы, язытет теплъышт, шIэгъэн фаехэр дгъэнэфэщтхы ыкIи пIэлъэ клэкIым ахэр зэшIотхыщтхы. Мы къэсIуагъэхэм ягъусэу уналэ теозгъадзэ сшIоигъу районым чIыгу Iофыр зэрэщыгъэпсыгъэм изэхэфын тызэрэфэжыагъэр. ЗэтэгъашIэ чIыгоу илгыр зыфэди-зыр, зиэхэр, зэралэжырэ, хэбзэ-лахьхэр зэрэтырэ шIыкIэхэр. Мыр Iофышхоу щыт, тилэри тымIэри зэхэмыфэгъэхэу инвесторхэр къебгъэблэгъэнхэ, районым щыбгъэлэжыэнхэ плъэкIыщтэп.

— Мы темэр кызыбгъэжыгъэхэкIэ, джыри нахь лъытэгъэгъэIуатэба. Инвестициехэр щыбгъэ-федэнхэмкIэ ТэхьутэмькIэе районьр анэхь узытенэцIыхъан плъэкIыщтхэм ащыщэу алытэ. АщкIэ кэлэшхор кызырэпэблагъэр, транспорт коммуникациехэм нахь хэхьоныгъэхэр зэрэщырялэхэр кыдалытэу кытшIошIы. Непэ районьр шыгыжын щылакIэм нахь пэблагъэ хъугъэхэм ащыщэу кьало. А зэпстэур тапэкIэ лъыгъэклотэгъэн, хэхьоныгъаклэхэр ягъэшIыгъэн фае. ИнвесторыкIэхэр къэ-лъагъохэу аублагъа?

— А лъэныкъомкIи гухэлъ гъэнэфагъэхэр тилэх. Ау, ыпшъэкIэ кызырэгъэIуагъэу, чIыгу Iофыр зэхэмыфэгъэу, инвестиционнэ площадкэхэр умыгъэхьащтхэу, инфраструктурэр умыгъэпсэу инвесторхэр жьугъэу къебгъэблэгъэшъуштхэп. Урысыем тыдэкIи чIыгур щыхъой. Ащ емылтыгъэу, IэкIыб хэгъэгу инвесторхэр моу шъо шъуапэ итхэу саджэ чIэкIыжыгъэх. Ахэми предложение гъэнэфагъэхэр яIэх. РайоньмкIэ Iофыр нахь федэ зэрэхьушт лъэныкъохэр кыдэт-лытэхэзэ, инвестор пстэуми Iоф адэтшIэшт, таделэшт, зэрэ-лъэкIэу тишIуагъэ ядгъэкIышт. Предприятиехэр нахьбэхэ къэс

IофшIэнIэ чIыпIэхэр ыкIи ащ дыкIыгъэу район бюджетым кыIэклэхьащт хэбзэлахьхэр нахьбэ, социальнэ Iофыгъохэр нахь зэшIохыгъошIу хъуштхы.

— ТэхьутэмькIэе районьр адрэ районьхэм нахь къазэрэхэщырэ лъэныкъоу щытыр промышленностым, псэолэшыным, сатыум нахь игъэклотыгъэу чIыпIэ зэрэщырялэр ары. Ахэм яшIуагъэкIэ ТэхьутэмькIэуаи, Инэми, Яб-лоновскэми хэхьоныгъэ шIуагъэхэр ашIых. Ау зэкIэми анэхь кыныгъоу кытшIошIырэр къоджэ щылакIэр, къуаджэхэм IофшIэнIэ зэрэ-дэмытыжырэ ары. А кыныгъошхомкIэ сьд шъуналэ зытежыгъэты шъушIоигъор?

— Шапсыгъэ къуаджэхэм ящылакIэ зыгорэ епсыгъэн зэрэфар къэсымыIожьми ошIэ. ПсыIыгъыпIэр кызырагъэуцугъэм кыхьэкIэу, коим чIыгоу илгыр алэжын альэкIырэп. Нахьыпэм лэжыгъэшIу кызыты-щыгъэ пынджшIаплэхэр уцъжхэм зэлъаштагъэх. Москви тылгыIэсышт, псыIыгъыпIэм игъэклэжын гъэпсынIэгъэн зэрэфар агурыдгъэлошт. Джащ фэдэу фэбэлэ комплекси Афьпсыпэ коим щыдгъэпсы тшIоигъу. Чыгухэр къуаджэхэм ягъо-лырхэм япхыгъэхэу, зыгорэкIэ предприятиехэр ащыдгъэпсыхэм, IофшIаплэхэм къахэкIырэ хэбзэлахьхэр къоджэ псэупIэхэм ябюджетхэм ахэхъанэу тшIы тшIоигъу. ТыдэкIи адыгэ къуаджэхэм ящылакIэ къэлэтыжыгъэн фае. Лъэпкыым хэхьоньм, тикIалэхэр тичылэхэм адэмы-кIыжхэу гъэпсыгъэным афэшI щылакIэм зыкъэгъэлэтыгъэн фае нахь, зэралоу, энтузиазмэкIэ а Iофыр зэшIопхын плъэкIы-щтэп. КIэлэу къэпIон хъумэ, къоджэ щылакIэр зыпкэ игъэу-цожьыгъэныр пстэуми апэ игъэ-щыгъэн фэе Iофыгъоу щытхэм ахэсэлъытэ. Армырмэ, къуаджэхэр бгынэжыгъэ хъунхэ ыпэкIышт. Ащ дыкIыгъоу лъэп-кыым хахьы ышIыщтэп. Кызы-гурало мы къэслогъэ пстэур кы-зырыкIоу зэрэщымытыр ыкIи сэ сизакъоу ахэр зэшIосхынэу кызырсымыгъэклэрэр. ЗэкIэ районьм исхэм тызэгурыIон, зэдгъэштэн, хэти фэлыкIыштыр ышIэн фае. Сэ Iоф пстэуми зэрэслэкIэу сырзэхэщэкIошт.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

— Азмэт, бэшагъэу предприниматель IофшIэным упылъыгъ, тыхэмыукъорэмэ, уилофхэри дэхэклаеу клэкIыщтыгъэх, шIушIэ IофшIэнми уишъыпкъэу ухэлажыщтыгъ. Непэ хызмэтзехъаньр кызырыкIоу щымытми, гу-фит-шъхьафитэу уилофшIэн упылъыгъ. Джы лэнатIэу узыIуытмкIэ такыкым удаклозэ Iоф пшIэн фае, цIыфхэри бэкIэ кыпщэгугъых. Арышъ, уилэнатIэ зэрэзэблэпхъугъэмкIэ укIэгъожьырэба?

— Апэ семейгупшысэу, лъэныкъо пстэури кыдэсымылгытэу, теубытагъэ сымшIэу сьд фэдэ Iофи сыфежырэп, сызэрэ-фаем нэсэу зэшIосымыгъэу чIэсидзыжырэп. Джы сыхадзи сызыIухьгъэ лэнатIэми сыкы-гъэщынэрэп. Сэ цIыфхэм Iоф адасшIэу сесагъэшъ, ахэр сигъу-сэхэмэ, сыкъагурыIомэ, зэдит-хъухьгъэ гухэлъхэр дэгъоу зэшIотхынхэ тлэкIыштэу сэлъы-тэ. Мары шъори шъултэгъугъэ непэ саджэ кычIахьэхэ ашIо-игъоу цIыфыбэ егъэблэгъаплэм зэ-ритырэ. Iофэу зэтырхьагъэхэр псынIэу зэшIохыгъэнхэм фэшI джыдэдэм ащ тет нахь, ыужкIэ зэкIэри зыпкэ иуцожьыщтхы.

Цыфхэр зыгъэгумэкIырэ лъэны-къохэмкIэ сэ кысыфэгъэзагъэу, зэшIосхын фаеу щыт Iофхэр кыхьэхэхы, адрэхэр админист-рацием иIофышIэхэм афэсэгъа-зэх.

— лэнатIэ ин зезыхь-рэм иIофшIаклэ цIыфхэр сьдигъокIи лъэплэхэ, ежхэр а лэнатIэм Iуыгъэхэмэ, нэмыкIэу зекIоштыгъэхэу къа-щэхъу. Ау пхъэнтIэкIум зытетIысхьэхэкIэ, еплъыкIэхэр зэрахъокIынхэ фаеу мэхъу. Хэдзынхэр рекIокIыхэ зэхъум о гу-хэлъэу бгъэнэфэгъагъэ-хэм анэхь шъхьалэу ахэ-тыгъэхэм ягугъу къэпшIын плъэкIышта?

— Гухэлъыбэ сIагъ ыкIи сIл. А зэпстэур джы кыкIэсIо-тыкIыжынэу имыщыкIэгъэнкIи мэхъу. Ау ахэм зыкIэ ащыщ рай-он телевидением иIофшIаклэ зб-лэхъунэу зэрэзгъэнэфэгъагъэр. Къэтынхэу агъэхьабырхэрэр тижьыхэм, тиныбжыкIэхэм, тилофышIэ дэгъухэм афэгъэ-загъэу язгъэгъэпсы сшIоигъу. Цыфхэм зэгурыIоньгъэ ахэлъ-хьэгъэным, ныбжыкIэхэм пIу-ныгъэ дэгъу ягъэгъотыгъэным, заом хэлэжыагъэхэм ящытхэу Iо-тэгъэным, тикIэлэеджэкIо дэгъу-хэр щысэу къэгъэлэгъогъэн-

хэм, нэмыкIыбэхэм телевидением кьатэгущыIэзэ ышIынэу сыфай. А гухэлъхэм ягъусэу кадрэ зб-лэхъунри ащ шэкIо. Кызыгу-рыIуи, кызыгурымыIуи ахэт, ау зэкIэри зыпкэ идгъэуцошт. Джащ фэдэу район администра-циеми кадрэхэм якъыхэхын цэкIо. лэнатIэхэм алудгъахэ-хэрэм пшъэрылэу яIэр, зыфэ-гъэзэгъэщтхэ Iофыр, анаIэ зы-тырагъэтын фаеу тазэрэщыгу-гъырэр къафэтэгъуатэ, агурытэ-гъало. А зэпстэур зызэшIотхы-хэкIэ, Iофхэр нахь псынIэу лъыкIотэщтхы.

— Мы мафэхэм сыда джыри анэхь апэ игъэ-шъыгъэн фэе Iофы-гъохэу плытэхэрэр?

— МэфэкI мафэхэр къэбла-гъэх. ЗыфасIохэрэр жъоны-гуаклэм и 1-р, и 9-р ары. Джащ фэдэу чыристан диньр зылэ-жыкхэрэм ядин мэфэкIи къэб-лэгъагъ. А Iофыгъохэм япхыгъэ программэхэр зэхэтэгъуцух. Хэгъэу зэшIом ехьылэгъэ са-угъэтхэр зэтэгъэгъэпсыхьажыкх. Предприниматель кIалэхэм, псэупIэхэм яадминистрациехэм япашэхэм сялэIугъ зэкIэ са-угъэтхэр дэгъоу зэтырагъэпсы-хьажыкхынхэ. Мы Iофыр мэфэкI-хэм якъэблэгъэгъухэм тыгу къэдгъэкIыжыу тызэресагъэр тапэкIэ зблэхъугъэн ыкIи шэп-

Ныдэлъфыбзэр пкIэ хэмылгъэу арагъэшIэщтми...

Адыгабзэрэ тхыбзэрэ я Мафэу бэмышIэу хэдгъэуэфы-кыгъэм Краснодар краим щып-сэурэ адыгэхэм апашгъэ мэ-хъанэшхо зилэ Iофыгъоу кы-уцуагъэм джыри зэ ригъэгупшы-сагъэх.

Къалэу Шъачэрэ ТIопсэ рай-оньмр адэт еджапIэхэм ныдэлъ-фыбзэр ащызэзыгъашIэхэрэр адыгэ клэлэцIыкIухэм япроцент 15-м зэрэшIомыкIырэр къэнэ-фагъ. Шапсыгъэ Адыгэ Хасэм хэт цIыф чанхэр хэкIыпIэхэм алэхъух. Ахэм ащыщэу алыгъэ пчыхьэшъхьэп е тхьаумфэ кур-схэр зэхаштэнхэ, ныбжыкIэхэм адыгабзэр шарагъэшIэныр. Ау ны-

дэлъфыбзэр адыгэ цIыфхэм алэкIэмыжыкIыпэным фэшI мы Iофыгъом къэралыгъом иIо кы-химылгъэ хъуштэп. Лъэпкыым инеушрэ мафэ зыфэдэщтыр зэп-хыгъэр клэлэцIыкIу IыгъыпIэ-хэмр еджапIэхэмр ныдэлъфы-бзэр (адыгабзэр) ащызэрагъэ-шIэнымкIэ амалэу ыкIи фитны-гъэу къаратыщтхэр ары.

Туапсэ нэгъырэ мин фэдиз адыгэу дэс, ахэр зэкIэ адыгэ къуаджэхэм къадэкIыгъэх. Ахэм клэлэеджакIохэм адыгабзэр ацарагъэшIэжырэп, ащ кыхь-экIэу лъэпкыыр мэкIэ-макIэу нахь лъэпкыышхом хэкIухьажыкх фаеу мэхъу.

Зыныбжэ икьугъэхэмр ахэм анэхьыжхэмр яныдэлъфыб-зэкIэ джыри гушыIэнхэ зэгуры-лонхэ алъэкIымэ, сабыйхэм яна-хьыбэм ар ашIэрэп ыкIи къа-гурыIорэп.

— ИкIыгъэ илгъэсым предпри-нимателэу Илья Кочьян клэщакIо фэхъуи, адыгабзэрэ ермэлыб-зэмрэ щызэрагъэшIэн алъэкIы-нэу къалэм курсхэр кышчы-зэIуахыгъагъэх. Ежэ адыгэ шъэ-огъухэр иIэх, адыгэ къуаджэ-хэм бэрэ адэхьэ, дэгъоу къашIэ, шъхьэкIафи кыфашIы, — кьелуатэ курсхэм адыгабзэр щязыгъэшIэщтыгъэ клэлэ-егъаджэу Тхьагушгъэ Заремэ.

Апэрэ занятиер икIыгъэ илгъэ-сым, мээаем и 11-м зэхыщэ-гъагъ. Курсым къэкIонхэу нб-гырэ 11-мэ зарагъэтхыгъагъ. Ау ахэм зы нэгъырэ закъуи адыгэу кызаэхэмыкIым бзылгъыгъэм ыгу къеуагъ, ыгъэшIагъуи икьугъ. Лъэпкэ зэфэхьафхэм къахэкIыгъэхэр адыгабзэ зра-гъэшIэнэу къэкIохэмэ, ар зины-дэлъфыбзэхэри «къэушынхэм» бэрэ щыгугъыгъ.

Заремэ Мыекъопэ клэлэегъэ-джэ колледжыр кыуухыгъ, клэлэцIыкIу IыгъыпIэм логопед-психологэу Iоф щешIэ, Кодэшь-хьаплэ щыщ, Туапсэ шэпсэу. ЫпкIэ умытэу уилгъэпкэ ыбзэ уагъэшIэщтэу ащ фэдэ амалыр зэрэмыгъэфедэшъуштыр кы-гурыIон ылгъэкIырэп. Тхьамафэм цэ ригъаджэхэрэр кызызахьэ-

щтыгъэх, лэжыапкIэр курсхэр кызылэузыхыгъэ И. Кочьян кы-ритыштыгъ.

Илгъэсрэ цIыфхэр зырегъа-джэхэм илгъэ 72-рэ зыныбжэ Людмила Дона, илгъэ 83-рэ зыгъэшIэгъэ Александр Мозго-воир, илгъэ 17 хъугъэ Яна Кис-лицинар, нэмыкIэхэри къаклошты-гъэх. Адыгэ унэгъо заулэ къуа-джэхэм адэхэу яунэхэм кIозэ ясабыйхэм адыгабзэ Заремэ аригъэшIэшъуштмэ кыкIэ-упчIагъэхэри щыIэх...

Адыгэхэр адыгабзэ зэрагъэ-шIэнэу курсхэм кыамыкIуалIэхэ зэхъум, ермэлылIым Iофыр зэ-пигъэуэгъ. Сыдигъоми кызы-Iуихыжыкхынхэм фэхьабыр, ау ащ пае нэгъыри 10-м нахь мымакIэу цIыфхэр курсхэм къэкIонхэ фае.

Къалэм адыгэ унэгъуи 10 кыдэкIыштыга ясабыйхэм адыга-бзэ арагъэшIэным фаехэу?

НЫБЭ Анзор.



ШҮКІЭ АГУ КҮИНЭЖЫГҮЭ ЦЫФХЭР

ЯХҮЛІЭ БАЙЗЭТ зы-
тхэкыжыгүэр мазэ
хыугэ. Ныбджэгүшүр дуна-
им зэрехыжыгүэр сэрклэ
члэнэгүшху. Чыжызу зепәу-
дыгэ адыгэ кьоджитүмэ
такышыжыгүэми, тычкылуэ
ныбджэгүныгүэу тазыфагу
иль хыугэр шылэныгэ гьо-
гуонэ кыхэм даху шыпхы-
рытшыг. Байзтклэ ар пас-
портым дэтхэгүгэми, игупсэ-
хэри, иныбджэгүхэри, илээс
пчягээрэ пэщэныгэ зыдыз-
рихыгэ гьомылэпхэшл ком-
бинатим ирабочхэри, инже-
нер-техническэ Иофшлэхэри
Юрэклэ кьеджэщыгүэх. Сэри
сызресагэм тетэу Юрэклэ
згэклошт. Юрэ янэ (Пшгэ-
шэкярэ) адэмыепхыоу шы-
тыг, Адэмые нахь лэклэ зилэу
дэсыгэ Шьэотык Кьэлэубат
ар ыпхыуг. Кьоджэдэсхэм
Кьэлэубат лытэныгэ инрэ
осэшхорэ фашыщыг. Ок-
тябрэ революцием ыпэклэ
Шьэотык Кьэлэубат имыль-
куклэ аригэшшыгэ чырбыш
унэ даху ыпэклэ мэщыгэу шы-
тыгэр илээсыбэрэ тэри гурыт
еджаплэклэ кыызфэдгэфедаг.

А пстэур сыгу кызыкыдое-
жыгүэр Кьэлэубат ипхорэл-
фэу Юри ятэжь фэдэ зэрэ-
хыжыгүэр ары. Ар опсэфэ
гурыт еджаплэм, унагөхэу,
цыфхэу фэныкыохэм ренэу
илэпылэгү алыгүэлэсшыг.

Еджэныр кьэтыухи Иоф-
тшлэу зетэгүагэм шылэны-
гэм джыри Юрэрэ сэрпыр зы
чыллэ — Мыекыуапэ тыш-
зэрипхыжыг. Нэбгыритүми
зы подвезд тычлэсыг — Юрэ
япллэнэрэ этажим тесыг, сэ
ятфэнэрэм сытесыг. Тисабый-
хэр кьызэдэгүгэж, джы кызы-
нэсыгэми зэрэшлэх, зэлөклэх,
тянэхэр мафэ кьэс пчягээрэ
зэлхыхэщыгүэх, Иофшлэгүу
ужым тэри тиклэсагэ ошлэу
зыхыуклэ шагум тыдэсэу е гара-
жым тычлэсэу тыгушылэнэу.

Иофхэр зэрэклэрэ Юрэ ре-
нэу кыысфилуатэщыг. Ар
лэпэ-лэагэж, оду, зклэуп-
клагэу, цыф чанэу шытыг,
жы клэтыг. Унэм исми, Иоф-
шлэплэм шылэми, иныбджэ-
гүхэм ягүсэми ащ зи ымы-
шлэу, ылэхэр зетэдэгүу шы-
сын ылэкыштыгүэп. Дышгэр
ылэ кыппэзы зыфалохэрэм ар
ащыштыг. Нэ чанэу ышхэмклэ
кыюоплызэ, Юрэ зыгорэмэ
яплэжэжыныр иклэсагэ ыкли
гьэцэклэжыгүэн фэе пкыы-
гьохэр ренэу кырахыылэ-
щыгүэх.

Гьомылэпхэшл комбина-
тым инженер шьхалэу Иоф
зишлэгэ апэрэ илээсым Юрэ
иофшлэплэ сыздиши, цеххэм,
оборудованием, нэмыкл техни-
кэм азытет ситлэгүгүгүгэж.
Цеххэм ятеплэклэ кьакыр
ныкыокыутэхэр угу кьагэкы-
штыг. Оборудованием дэгүу-
клаехэр зычлэтыгэ цеххэм гур
агэклодыштыг. Рабочхэм лэ-
жыпклэу кьахыер мэклагэ,
кышлумыхыхэзэ кадрэхэр йу-
кыжыштыгүэх. А цеххэр зэ-
тебгэпсыхыажынхэм ялоф те-
тыжыгүэп. Арыти, гьомы-
лэпхэшл комбинатим ипашэу
а лэахыаным шытыгэ Юрэ
урамэу Пролетарскэм иублэлэ
шыпкэ дэжь фабрикаклэ
щигэпсынэу рехыухэ. Етланэ
игьоу зэрилэгүгүрэм тетэу
гьомылэпхэшл комбинатим
Мыекыопэ лэшлэ-лэшлүшл фаб-
рикэ ашыжы. Яхуулэ Юрэ
ыпшгэклэ шылэ лэшхыэтет-

хэм, гьомылэпхэшл промыш-
ленностымклэ Министерствэу
Москва шылэм бзэ кьадигьо-
тын ылэкыштыг. Зигугуу
кьэтшыгэ Министерствэм це-
хыклэхэм яшын, конвейерхэр,
станокхэр ыкли ящыклэгэ нэ-
мыкл оборудованиер зэрагэ-
гьотынхэм апае мылькушхо
кьафыхыгэкыштыг. Непэ
фэдэу сыгу кьэкыжыкы фаб-
рикаклэм ащ сызэрищэгэ-
гүэр, цеххэр, нэмыкл псэуаль-
хэр, актовэ зал ныкыошлэр
кыызэрасигүэлэгүгүгэжхэр.



Льэуж дахэ кыыггэнаг

Яхуулэ Юрэ актовэ зал
хьоо-пшаум зэлүклэ гори шызэ-
хищэнэу игьо имыфэзэ Мые-
кыопэ хыалыгүгүгэжэ комби-
натим директорэу агэкложы.
А лэахыаным хыалыгүгүгэжэ
комбинатим иофхэр дэй дэ-
дагэх. Рабочхэр икыуштыгүэ-
хэп, специалистхэм нэмыкл
предприятиехэм загэзэжы-
штыг. Мафэ кьэс дзэклолхэр
кьащхэзэ хыалыгүу арагэ-
гьажэщыг, ау кьэлэдэсхэм
хыалыгүмрэ нэмыкл тхьацу-
хэкхэмрэ афикуштыгүгэжэп.
Рабочхэри, специалистхэри
комбинатим идиректорэу зы-
ныбжэ хэклотэгүгэжэ едэлү-
жыштыгүгэжэп. Хэку, кьэлэ
лэшхыэтетхэр Иофым хэкыплэ
кыфагьотыным еусэхэзэ, кьа-
лэм ипредприятиехэм ядирек-
торхэр зызэпклагэкылахэм,
Яхуулэ Юрэ ащ идиректорэу
агээнэфэнэу тыраубытаг.

«Ар гулытэ чан зилэ клэлэ
псынкл, клэщэкло дэгүу, ау,
шыпкэжыкы, пхэшащ, ау
непэклэ хыалыгүгүгэжэ ком-
бинатим ащ фэдэ паш ищы-
клагэр», — кыылогыаг Бэр-
зэдж Нухэ ыкли ар хэуко-
гьагэп.

Ар зыхыугэ нэуж илээсы-
бэ тешлэжыгүэми, Бэрзэдж
Нухэ а лэахыаным сыготынэу
хыугагэжэ, ащ игушылэхэм
джыри кьахэзгэжыжышты-
гэ Юрэ а лэахыаным пэщэ
лэнатлэм изехан зэрэфытегэ-
псыхыгүгэжэ, лэдэныгүгэжэ
зэрэхэлгыгэр, лэныкыо пстэ-
ури зэпищэчызэ Иофыгүохэм
язэшлохын зэрэфежэщыгүэр.
Ипшгэрылэхэм язэшлохынклэ
ар зышхыасыжыштыгүгэжэ,
Иоф кьыдэзышлэхэрэми джащ
фэдэ кьабзэу афигэклуатэ-
щыгүгэп.

Хэку, кьэлэ лэшхыэтетхэр
Юрэ кыызрэшыгүгүгэжэу
кычлэкыжыг. Мэзитлүклэ
ащ хыалыгүгүгэжэ комбина-
тыр кыылэтыжыг. Дзэклол-
хэр джы кыыздырагэлэжы-
штыгүгэжэ, ыпэклэ йукыжы-
гьагэжэ ащ япредприятие кьа-
гэзэжыгүу рагэжэжыг. Ау
кьэлэдэсхэм джыри хыалы-
гүу афикуштыгүгэжэ, ар кьа-
лэхэу Апшеронскэ, Лабинскэ,
Белореченскэ кьарашыштыг.
Яхуулэ Юрэ цыф гьомылсэфэу
шытыг, хыалыгүм пае чэзы-
ум хэтэу ылэгүгүрэ цыфхэм
ыгу афэузыштыг. Пчягээрэ

зэпхыгэ Министерствэм зы-
зыфегүгэзэ нэуж хыалыгүгүгэ-
жэ заводэу ыгүгэпсы шлоигүа-
гэм пае мылькушхо кыфы-
хагэкыг. Заводыклэм ылгэ-
псэ зэрагэжыгүгэжэ лыпытэу
Яхуулэ Юрэ ащ идиректоры-
нэу Сиху Кьэплан егэнафэ.
Кьэплэни Юрэ фэдэу Иофшлэ-
клошхоу шытыг, чэши мафи
псэолэшлэплэм шыплэгүу-
штыг. Яхуулэми псэолэш-
шыныр зэрэклэрэм ренэу гьунэ
лыфыштыг ыкли илээситлү-
клэ хыалыгүгүгэжэ заводы-
клэр атлупшыг. Хыалыгүгүгэ-
жэ заводитлүмэ япродукцие
джы кьэлэдэсхэм афику-
штыг, Краснодар краим ичыл-
плэ заулэхэми ар алгэагэлэ-
сыштыг.

Кымэфэшхоу тхьаумэфэ зы-
гэпсэфыгэ мафэхэм ащыщ
горэм Юрэ кыысфитеуи ком-
бинатим сыдэклонэу кыысэлэ-
лүг. Комбинатим идэхаплэ
кыызэтынэкыгэ кьодыеу ащ
кыпэблагэу шытыгэ хы-
лээсэе машинэу шьхыары-
хон зилэм дэжэ тыкышызэ-
теуцуаг. Машинэу кьутагэм
ычлэг водителыр члэлэу
ыгэцэклэжыштыг. Юрэ ащ
сэлам рихи еупчыг.

— Сыда машинэм кьеху-
лагэр?

— Кьосагэу сфызэхгээнэ-
жырэп. Сыхыатитлү хыугэ
сызыпылтыр, ау илажэ кыс-
фыхэгүгэжэп.

— Моу зэ машинэ члэгым
кычлэк.

Юрэ клэраклэу фэлэггагэ:
костюм шлүцлэ, пальто йужу
клэкыпсхэр шыгыгүгэж, лэ-
кыопылгыхэри ахэм адиштэ-
штыг.

Водителыр машинэ члэгым
кычлэпши, директорыр ащ
члэшхыанэу зэрэжыгэр зелэ-
гэжыгүм кьэгүмэкыг.

— Юрий Сагидович, ищы-
клагэп, уищыгынхэр клэх,
ууцлэпных...

— Тэщ нахы ахэр нахь лэ-
плэнхэ? — клэклэу директорым
кыдызи, машинэм члэшшы-
хыаг.

Ипало слыгэу такыкэ заулэ-
рэ сыштыгүгэу Юрэ зыушлои-
жыгүгэу машинэм кычлэпшы-
жы, водителым рилуаг.

— Зэханэмэ зэ еплэ.

Машинэр псынклэу кыызэхэ-
наг, ежэ водителым зыфи-
гэзи пхыашэу рилуаг:

— Машинэр кьутагэу шы-
жыгүгэты хыуштэп. Игьом
хыалыгүу тучанхэм ягэоллэ-
гээн фэе — цыфхэр кыы-
шхожэ...

Автомобильхэмклэ гьэсэны-
гэ гьэнафгагэ Юрэ зэримы-
лагэзи, ахэм ягэцэклэжыкы
дэгүу хэзагэщыг. Тхьа-
умэфэ мафэм иныбджэгүхэм
яунэ машинэхэр кыфафыхэ-
ти афигэцэклэжыштыг. Дви-
гательхэм Иоф зэрэшлэрэмклэ
ахэм шыклагэу ялэр кышлэ-
штыг ыкли ащ лыпытэу ахэр

дигэзыжыштыгүэх. Юрэ
зэрэлэпэлэсагэм ыпшгэкли
игугуу кыышышлыг.

Бухгалтерием епхыгэ Иоф-
хэми ащ хэшкыкышхо афы-
рилаг. Юрэ иныбджэгүу, ре-
сторанэу «Адыгейм» идирек-
торыгүу Сиху Аслэан —
бухгалтер сэнэхыатим тегэ-
псыхыгэ гьэсэныгэ зила-
гэм — Яхуулэр ежэ нахы на-
хышлэу бухгалтер Иофым шы-
гүауэу ылытэщыг. Ащ фэ-
дэу зэрэщытым сэри тлогьо-
гогэу сырихышлэнэу хыугэ.
Ащ икабинет сисэу бухгалтер
шьхалэу опытышхо зилэгэ
бзылгыгүгэм квартал отчет-
хэм директорыр аклигэжэ-
жыныу кызычлэхэхэм, Юрэ
тхьапэхэм псынклэу арычыи, хэ-
уконыгүгэжэ кыхыгэщыгүэх
ыкли ахэм адэлэжыжыгүгэн
зэрэфаер гуригалоу аригэгэ-
зэжыгүаг.

Юрэ ыкыоу Вячеслав джы-
ри еджэзэ студенткэ пшашэ
кышчи, джэгу нэужым Красно-
дар загэзэжыкым, ежэ ылэклэ
Юрэ нысэм йункыбзэ фишлэ
ритыгүаг. Заводым кыди-
гэкылыр йункыбзэхэм анахы
ар нахь дэхагэ ыкли нахь клэ-
рыклаг. Тиунэгэу клэклэ шы-
клагэр горэхэр зэрэтилэхэр ся-
нэ ежэ янэ зыраохэклэ, Юрэ ащ
лыпытэу тадежэ кьаклоти,
шыклагэхэр дигэзыжышты-
гүэх.

Яхуулэ Юрэ ирабочхэм дэ-
гүу афыштыг, инженер-тех-
ническэ Иофшлэхэм нахь ажэ-
хэклуатэщыг. «Специалист-
хэм нахь загэчанэм, рабочхэ-
ми дэгүу Иоф ашлэшт» ылоныр
ащ иклэсаг. Иофшлэным имы-
закыоу, рабочхэм азыгэпсэфы-
ни ар ыгэгүмэкыштыг. Са-
наториэхэм, курортхэм зэра-
гэклоштхэу путевкэхэм кьы-
дэхынклэ профкомым дэлэ-
штыг, коллективым игүсэу
мэфэклэ демонстрациехэм ахэ-
лажэщыг. Хыалыгүгүгэжэ
комбинатим иофшлэ бзыл-
гыгүгэхэм урамым сытетэу сы-
кызалэгүгүклэ кысэчаллэ-
штыгүэх. Етланэ ядиректор
сыготэу сырагүсэу кьэлэ пар-
кым нэс садынэсыштыг. Ащ
дэжым ахэм кышяжэрэ
автобусхэм тарытгысхэти,
Кьурджыпс ипсылүшэу зы-
щыдгэпсэфыныу тыклошты-
гэ. Рабочхэр дэгүу Юрэ кыы-
зэрэфыштыгүгэхэр, ащ лыгтэ-

ныгэ ин кыызэрэфашышты-
гүэр джашыгүм нахь кьэлэ-
гьоштыгүгэ...

Яхуулэхэм яунэгэу клэклэ
зэ-
фыштыкыкы дахэхэр зэрилгы-
гүэр мафэ кьэс синэрылэгэ-
гүгүг. Юрэ янэ шлэ дэлэ ылэгэ-
гүуштыг. Ащ фэдэу нымклэ
гуклэгүушхорэ шьэбагэрэ зы-
хэлэ нэмыкылыр цыф ыужыкыкы
сылүклэжыгүгэп. Шьыпкэжы-
кы, ыкыоу Вячеславрэ ыпхыоу
Фатимэрэ Юрэ загьорэ пхэ-
шащэу афыштыгүу кыхэкы-
штыг. Ау инысэу Лизэ сыди-
гүуи фэшэбагэ, ятэ кыызэрэ-
фыштыштыг фэдэу дахэу
фыштыг. Тыжым ыкыо-
рылф цыкылоу Юлианэ зы-
фигэжэп шылагэп, иклэсэ дэ-
даг, лээшэу шыгушлүкы-
штыг, ар еджаплэм ренэу
ышэщыг ыкли кышэжыкы-
штыг. Ыпхыоу Фатимэ ип-
шэшэжыкыеу Эммэрэ ишгэ-
ожыеу Эльдарырэ кыызэху-
хэм Юрэ гушлом зэрихыэ-
штыг.

Юрэ шьхыгүсэ дэгүу
илаг, унэгэу зэгурыложым
исхэм азыфагу гуфэбэныгүу
илыгүэр Светланэ кышкы-
рыкыштыгүу сэлгытэ. Илэ-
сыбэрэ ар Мыекыопэ тугын-
ферментационнэ заводым иди-
ректорэу шытыг, ау унэ хызы-
мэтымкли шьхыах илагэп.
Светланэрэ игуашэу Пшэшгэ-
кьарэрэ дэгүу зэгурылошты-
гүэх, зэрэлгыжыштыгүгэх.
Пшэшгэкьарэ бэрэ ылоу зэхэ-
хыг инысэу Светэ зэрэфэрэ-
зэ шыпкыэр, адыгэ нысышгэ-
клэ ар зэримыхыожыштыг.

Яхуулэ Юрэ иунагөклэ зэ-
рэхуыпхыгэм фэдэу, иофшлэ-
гүхэми ренэу афэгүмэкы-
штыг. Гьомылэпхэшл про-
мышленностымклэ Министе-
рствэу Москва дэтым ащ зы-
фигэзэзэ, иофшлэхэр зы-
члэсышт унэхэм яшлэн пае
тлогьогогэу ахышэ кьаихыг.
Апэрэмклэ, предприятием ира-
бочхэмрэ икулыкыушлэхэмрэ
апае бгьоу зэтет унэ ащ ари-
гыштыг, етланэ ащ зы под-
езд кыпаригэжышхыажы,
зышкылэгэ пстэуи унэ ари-
гэгьотыг.

Гьомылэпхэшл промышлен-
ностымклэ Министерствэм зэ-
рэхуыпхыгэм тетэу макаро-
нышл фабрикэр хыалыгүгүгэ-
жэ комбинатим зэрэхагэ-
хыажыгүагэрэ клэклэжыкы
тетыг. Илээситлэ Юрэ ком-
бинатим ипроизводственнэ
цеххэмрэ инэмыкл псэуаль-
хэмрэ язэтегэпсыхыажыкы
ыуж итыг. Хыалыгүгүгэжэ
комбинатим, хыалыгүгүгэжэ
заводитлүр ыкли макаронышл
фабрикер етланэ зэрапхыжы-
гүагэж, кьалэм ипредприятие
пэрытмэ ар зэу ащыштыг. Ди-
ректорым икабинет сэ бэрэ ис-
лэгүагэ Яхуулэ Юрэ зипэ-
щэ коллективым дэгүу иоф-
шлэн зэрэзэхышэрэм пае зэлэ-
пахырэ быракы плыжышлэу
кыфагэжышхошагэр. Ежэ
Юрэ «Шытхыум и Тамыг» зы-
филорэм фэдэ орденилү, ме-
дальхэр кыфагэжышхошгэ-
гүэх. 1998-рэ илээсым шыт-
хыуцлэу «Кьалэу Мыекыуапэ
ицылф гьэшлүаг» зыфилорэр
кыфаусыг.

Джащ фэдэ цыф шлагэу,
пэщэ дэгүу, ныбджэгүушлэу
ары Яхуулэ Юрэ сыгу кыызэ-
ринагэр.

**КОЩБЭЕ Пшымаф.
Адыгэ Республикэм
илэпкы тхаклү.**

Народнэ артистым Кубокыр ыхьыг

Ильэсыбэрэ Адыгеим испорт Ioф шызышлэгээ Даур Вячеслав фэгээхыгээ шлэж зэнэкьокьу нардхэмкIэ Мыекьуапэ шыкьуагь. Яплэнэрэу зехащэгээ зэлукIэгьум Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу НэмытIэкьо Аслъан апэрэ чIыплэр кьыщыдихыгь.

Нэбгырэ 11 Кубокым фэбэнагьэр. Сэнэхьат зэфэшхьафхэр яIэхэми, гьэшIэгьонэу нард ешIэх. Бырсыр Абдулахь зэлъа-

шIэрэ архитектор, сурэтышI, Гостэкьо Хьумэр Европэм самбэмкIэ ичемпион, Александр Матусьян Мыекьопэ районим и

С Д Ю С Ш О Р итхьамат, Хьот Юныс Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренер, Пэнэшгьу Махьмудэ АР-м футболымкIэ и СДЮСШОР изавуч, Руслан Худаловым врачэу Ioф ешIэ, Артур Вардумян мыекьопэ «Зэкьошныгьэм» ильэсыбэрэ футбол шешIагь, «Арарат» Ереван иныбжыкIэ командэ хэтыгь. Азиз Оганесян IoфшIэным иветеран.

Даур Вячеслав фэгээхыгээ шлэж зэнэкьокьум исудья шхьаIэу, изэхэщакIомэ ашыщэу Пэнэшгьу Махьмудэ зэлукIэгьухэр гьэшIэгьонэу кьуагэхэу елыгьт. НардхэмкIэ федерации Адыгэ Республикэм шызэхашэн ямурад. Даур Вячеслав ыкьоу Тимури зэхэщэн IoфхэмкIэ ишIогьэшхо кьыгьэкьуагь.

Зэнэкьокьум хэлэжыагэхэр зэрыз зызедешIэхэм, очкоуи 6 нэб-

гырищмэ рагьэкьугь. Хагьэунэ-фыкIырэ чIыплэхэр зыхьыщтхэр зэгьэшIэгьэнхэм фэшI апэ ишгыгэхэр зедешIагьэх. Апэрэ чIыплэр ансамблэу «Налмэсым» ильэсыбэрэ дахэу кьыщышьогьэ НэмытIэкьо Аслъан фагьэшшошагь. Артур Вардумян ятIонэрэ хьугьэ, Хьот Юныс ящэнэрэ чIыплэр кьыдыхыгь.

ЗэхэщакIохэр Адыгэ Республикэм истадион идиректорэу Шхьхэбэ Сэид лъэшэу фэразэх. ШахматхэмкIэ клубым зэнэкьокьур шыкьуагь. Нард ешIагьэхэм ашлогьэшIэгьонэу спортыр зикласэхэр яплыгьтэх.

Сурэтым итхэр: **НэмытIэкьо Аслъанрэ Бырсыр Абдулахьрэ нард зедешIэх.**

БАСКЕТБОЛ. АПШЭЭРЭ КУПЫР

Къэнэгъэ ешIэгьумэ ялътыгьэр бэ

Урысыем баскетболымкIэ изэнэкьокьу хэлэжьэрэ командэхэу апшээрэ купым хэтхэр Мыекьуапэ шызэлукIагьэх. Мэлылфэгьу мазэм и 14 — 19-м финалныкьом хэхьагьэхэр тикьалэ шызедешIэщтых. Апэрэ чIыпищыр кьыдэзыхыгьэхэр финалым хэхьанхэш, медальхэм афэбэнэщтых.

Команди 6 Мыекьуапэ шызэнэкьокьу. Бысымхэм анэмыкIэу Воронеж, Курскэ, Нижний Тагил, Ижевскэ, Ухта ябаскетболистхэр зедешIэх.

«Динамо-МГТУ» Мыекьуапэ — «Планета-Университет» Ухта — 81:111(18:29, 16:21, 21:27, 26:34). Мэлылфэгьум и 14-м зедешIагьэх.

«Динамо-МГТУ»: Тусиков — 9, Вагнер — 14, Гапошин — 7, Иванов — 2, Хьакьун — 12, Тыу — 2, Хмара — 18, Степанов — 14, Долгополов — 3, С. Синельников.

Апэрэ такьикьи 10-м хьакIэмэ 29:18-м пчягьэр зынагьэсым, тибаскетболистхэм гугьэр чIанэгьагьэу тлгытагьтэп. Арэу щытми, зэлукIэгьур кьахьынэу амал зэрамыгьотырэм тигьэгумэкIыщтыгь. Александр Амелинымрэ Дмитрий Швецовымрэ экIэлъыкIоу гьогьгьуи 5 очкоуи 3 дзынхэр дэгьоу агьэцэкIагьэх, пчягьэм хэшшыкIэу хагьэхьуагь. Адыгеим испортсменхэм Iэгуаор «афэгьэдалоштыгьтэп». Хьагьэм Iэгуаор радзэн амьлэгькIэу уахьтэр аIэклэкIыщтыгь. Ухта икомандэ шьцэ зэрэтепхын щыI. Спортсменхэр лъэпэ-лъягьэхтэп. Игорь Сухининыр нахьыпэкIэ тикомандэ шешIэщтыгь. Ащ фэдизхэр арых анахь дэгьоу

ешIэхэрэ. Спортсменхэр псынкIэу мэгушшысэх, апэкIэ зилгыхэкIэ, агьэцэкIэ ашIоигьом теубытагьэ ахэлъэу фэбанэх, щит лъапсэм шызэгурэIох, очкоуищ дзыгьор зэшIозыхыщтым «гьогьу раты».

«Динамо-МГТУ»-м ущытхьунэу зыкьыгьэлэгьуагьтэп. Такьикьи 10 пэпчэ хьакIэхэр тапэ итыгьтэх. КIэхым очко 30-кIэ тикомандэ кьытекьуагьтэх.

Кьыхьыгьэми, тигьэгьушIуагьтэп

«Динамо-МГТУ» — «Старый Соболев» Нижний Тагил — 87:79 (20:16, 24:16, 18:26, 25:21). Мэлылфэгьум и 15-м Мыекьуапэ шызэлукIагьтэх.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 10, Хмара — 19, Иванов — 6, Степанов — 24, Хьакьун — 8, Тусиков — 15, Вагнер — 3, Тыу — 2, С. Синельников.

Тибаскетболистхэм текIоныгьэр кьыдахыгьэми, яешIакIэ тигьэрэ-загьтэп. Илья Хмарэ очкоуи 3 дзыгьохэр гьогьогьуи 5 хьурджанэм ридзагьтэх. ЫпэкIэ зилгыкIэ чIыплэу зыдэуцущтыр дэгьоу кьыхьы. Александр Степановым очко 24-рэ кьызэрихыгьтэм дакIоу, щит лъапсэм дэгьоу щыбанэщтыгь, Iэгуаор хьагьэм ридзэным фэшI кьу-



лайнэгьэмрэ кIуачIэмрэ зэпхыгьтэхэу ыгьэфедэщтыгьтэх.

«Динамо-МГТУ»-м итренер шхьаIэу Андрей Синельниковым ешIэгьур кьызаухым гущылэгьу тыфэхьугь. ГушIуагьо ащ ынэгьу кIэтлэгьуагьтэп, тикомандэ иешIакIэ шыкIагьэхэр хилэгьуагьтэх.

Пчягьэхэр зэтэгьапшэх

«Согдиана-СКИФ» Воронеж — «Старый Соболев» Н. Тагил — 79:66, «Согдиана-СКИФ» — «Родники» Ижевск — 82:70, «Динамо» Курск — «Планета-

Университет» Ухта — 89:83, «Динамо» Курск — «Родники» Ижевск — 86:77.

Финалым хэхьаным нахь пэблагьэхэр Воронежрэ Курскрэ якомандэхэр арых. Мыекьуапэ шешIэхэрэм ашыщэу командищ финалым хэфэщтыр. «Динамо-МГТУ»-м кьыфэнэгьэ ешIэгьухэр кьымыхьыхэу финалым хэфэщтмэ кьэшIэгьуае. Тикомандэ тыгьуасэ Курскэ испортсменхэм адешIагь. ПэшIорыгьэшгьэу кьыхэтэгьэщы тикомандэ иешIакIэ зэблимьхьоу гьэхьагьэ зэримышыщтыр.

Сурэтыр зэнэкьокьум кьыщытырахыгь. *Ижевскэрэ Воронежрэ якомандэхэр зедешIэх.*

Футбол. Урысыем изэнэкьокьу

Мыекьопэ футбол командэу «Зэкьошныгьэм» 2011 — 2012-рэ ильэс ешIэгьум хэхьэрэ зэлукIэгьухэм зафегьэхьазыры. Аужырэ уплэкIунхэр шэмбэтым иIагьтэх.

2011-рэ ильэсым рагьэжыгьэ зэнэкьокьур гьэмафэм ехьулэу аухыщт. «Зэкьошныгьэм» итренер шхьаIэу Кобл Анзор кьы-зэриуагьтэу, командэм зэхьокIыныгьэхэр фэхьугьтэх. Мэлылфэгьу мазэм и 18-м «Зэкьошныгьэр» Геленджик шешIэщт, мэлылфэгьум и 25-м ар «Ангушт» Назрань тикьалэ шыIукIэщт.

Зэхэзыщагьэхэр:
Адыгэ Республикэм и Кьэралыгьо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КьыдэзыгьэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкэ IoфхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгьухэм адырIа зэпхыныгьэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугьэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

**Редактор
шхьаIэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыздэшыIэр:**
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьаIэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгьэдэкIыжэ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгьэр:

Урысые Федерацием хэутын IoфхэмкIэ, телерадиокьэтынхэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гьэлоры-
шIапл, зэраушыхьа-
тыгьэ номерыр
ПИ №10-3892

Гьэзетым кьыхиу-
тыхэрэм мышгып-
кьагьэу кьахафэ-
хэрэмкIэ кьэзыт-
хыгьтэхэм пшгьэдэ-
кIыжэ ахьы. Кьа-
тхэхэрэмрэ гьэзе-
тым шылажьэхэр-
рэмрэ яеплгыкIэ
зэтемыфэн ылгэ-
кIыщт. Гьэзет-
еджэхэм кьыт-
фагьэхьырэ тхы-
гьэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи кьэ-
зытхыгьтэхэм
аIэклэдгьэхьа-
жыхьэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчягьэр
3508
Индексхэр
52161
52162
Зак. 934**

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгьэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00